

Bruxelles, 5.6.2019.
COM(2019) 501 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

**o Nacionalnom programu reformi Belgije za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o
Programu stabilnosti Belgije za 2019.**

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Belgije za 2019. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Belgije za 2019.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 21. studenoga 2018. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak Europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika za 2019. Posebnu je pozornost posvetila europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017. Prioritete Godišnjeg pregleda rasta potvrdilo je Europsko vijeće 21. ožujka 2019. Komisija je 21. studenoga 2018. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu se Belgija navodi kao jedna od država članica za koju nije potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, koju je Europsko vijeće potvrdilo 21. ožujka 2019. Vijeće je 9. travnja 2019. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja („Preporuka za europodručje”).
- (2) Kao država članica čija je valuta euro te s obzirom na blisku međusobnu povezanost ekonomija u ekonomskoj i monetarnoj uniji, Belgija bi trebala osigurati punu i pravodobnu provedbu Preporuke za europodručje, koja je navedena u preporukama od 1. do 3. u nastavku.

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

- (3) Izvješće za Belgiju² za 2019. objavljeno je 27. veljače 2019. U izvješću je ocijenjen napredak Belgije u smislu preporuka za Belgiju koje je Vijeće donijelo 13. srpnja 2018., mjera poduzetih nakon preporuka donesenih prethodnih godina te napredak Belgije u ostvarenju njezinih nacionalnih ciljeva strategije Europa 2020.
- (4) Belgija je 26. travnja 2019. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2019. i svoj Program stabilnosti za 2019. Kako bi se uzela u obzir njihova povezanost, oba su programa ocijenjena istodobno.
- (5) Kad je riječ o programima država članica u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.–2020., u obzir su uzete relevantne preporuke po državama članicama. Kako je predviđeno člankom 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća³, ako je potrebno poduprijeti provedbu relevantnih preporuka Vijeća, Komisija od države članice može zatražiti da preispita i izmijeni svoje sporazume o partnerstvu i relevantne programe. Komisija je primjenu te odredbe detaljno objasnila u smjernicama o primjeni mjera kojima se učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova povezuje s dobrim gospodarskim upravljanjem⁴.
- (6) Na Belgiju se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu te pravilo o dugu. Vlada u Programu stabilnosti za 2019. planira postupno poboljšanje ukupnog salda s deficita od 0,7 % BDP-a u 2018. na 0,0 % BDP-a u 2022. Na temelju ponovno izračunanog strukturnog salda⁵ ne planira se da će se srednjoročni proračunski cilj, odnosno uravnoteženo stanje proračuna u strukturnom smislu, ostvariti tijekom razdoblja obuhvaćenog Programom stabilnosti za 2019. Prema Programu stabilnosti za 2019. očekuje se da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 94 % do 2022., nakon što je 2014. dosegnuo vrhunac od gotovo 107 % BDP-a te se 2018. smanjio na 102 % BDP-a. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje te proračunske projekcije vjerojatan je. Istodobno nisu precizirane mjere potrebne za potporu planiranim ciljevima u pogledu deficita od 2020. nadalje, čime će se, prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2019., doprinijeti predviđenom pogoršanju strukturnog salda 2020. ne bude li promjene u politikama.
- (7) Komisija je 5. lipnja 2019. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a jer Belgija u 2018. nije poštovala pravilo o dugu. U izvješću je nakon ocjene svih relevantnih čimbenika zaključeno da se na temelju sadašnje analize ne može donijeti konačan zaključak o tome je li kriterij duga kako je definiran u Ugovoru i u Uredbi (EZ) br. 1467/1997 ispunjen ili ne.
- (8) Belgija u Programu stabilnosti za 2019. potvrđuje zahtjev iz svojeg nacrtu proračunskog plana za 2019. za korištenje fleksibilnosti u okviru preventivnog dijela u skladu sa „Zajednički dogovorenim stajalištem o fleksibilnosti u okviru Pakta o stabilnosti i rastu”, koji je Vijeće ECOFIN potvrdilo u veljači 2016. Belgija je zatražila privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja od 0,5 % BDP-a radi provedbe velikih strukturnih

² SWD(2019) 1000 final.

³ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 320.).

⁴ COM(2014) 494 final.

⁵ Ciklički prilagođen saldo bez jednokratnih i privremenih mjera koji je Komisija ponovno izračunala primjenom zajednički dogovorene metodologije.

reformi s pozitivnim učinkom na dugoročnu održivost javnih financija. Strukturne reforme odnose se na mirovinsku reformu, „preusmjeravanje poreza”, reformu oporezivanja dobiti trgovačkih društava, reformu tržišta rada i reformu javne uprave. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2019. potvrđeno je da Belgija u 2019. poštuje minimalno referentno mjerilo, što predstavlja sigurnosnu mjeru zaštite granične vrijednosti deficita od 3 % BDP-a. Sve su mjere sada u potpunosti zakonski donesene, osim reforme javne uprave. Zbog njihove prirode, a posebno preusmjeravanja poreza i reforme poreza na dobit, i dalje se ne može sa sigurnošću utvrditi njihov kratkoročni učinak, osobito s obzirom na to da nisu proračunski neutralne, zbog čega se pogoršalo proračunsko stanje. Međutim, zahvaljujući njima povećao se potencijal rasta gospodarstva, snizila stopa nezaposlenosti i smanjio rizik od makroekonomskih neravnoteža, što će srednjoročno i dugoročno pozitivno utjecati na održivost duga. Na temelju toga trenutno se može ocijeniti da Belgija zadovoljava uvjete za traženo privremeno odstupanje od 0,5 % BDP-a u 2019., pod uvjetom da primjereno provede dogovorene reforme, što će se pratiti u okviru europskog semestra.

- (9) Vijeće je 13. srpnja 2018. preporučilo Belgiji da osigura da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda u 2019. ne premaši 1,8 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,6 % BDP-a. Budući da Belgija ispunjava uvjete za zatraženo privremeno odstupanje od 0,5 % BDP-a na temelju klauzule o strukturnim reformama, potrebna strukturna prilagodba za 2019. može se smanjiti na 0,1 % BDP-a, što odgovara stopi nominalnog rasta neto primarnih rashoda koja u 2019. ne premašuje 2,8 %. Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2019. postoji rizik značajnog odstupanja od preporučenog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja u 2018. i 2019. kad se zajedno uzmu u obzir.
- (10) Budući da u Belgiji udio duga opće države u BDP-u premašuje 60 % i da predviđeni jaz outputa iznosi 0,1 %, stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda 2020. ne bi smjela biti viša od 1,6 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,6 % BDP-a u skladu sa zajednički dogovorenom matricom zahtjeva u okviru Pakta o stabilnosti i rastu. Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2019. ne bude li promjene u politikama, postoji rizik značajnog odstupanja od tog zahtjeva u 2020. Na prvi se pogled predviđa da Belgija 2019. i 2020. neće poštovati pravilo o dugu. Općenito, Vijeće smatra da bi se od 2019. trebale poduzeti potrebne mjere kako bi se poštovale odredbe Pakta o stabilnosti i rastu. Bilo bi važno sve neočekivane prihode iskoristiti za daljnje smanjenje udjela duga opće države. Srednjoročna i dugoročna održivost javnih financija Belgije i dalje je izložena riziku zbog visokog udjela duga u BDP-u i predviđenog povećanja troškova starenja stanovništva, posebno onih povezanih s mirovinama i dugotrajnom skrbi. Nizom mirovinskih reformi donesenih 2015. utvrđeno je povećanje zakonske dobi za umirovljenje sa 65 na 66 godina do 2025. i na 67 do 2030. Osim toga, postroženi su i uvjeti u pogledu dobi i radnog staža koji su potrebni za stjecanje prava na prijevremeno umirovljenje. Međutim, javni rashodi za mirovine ipak bi se do 2070. trebali povećati za 2,9 postotnih bodova BDP-a, i to uglavnom tijekom sljedeća dva desetljeća. Nadalje, uvjeti za prijevremeno umirovljenje za nekoliko velikih skupina javnih službenika i dalje su povoljniji od standardnih uvjeta. Predviđa se da će se javna potrošnja na dugotrajnu skrb do 2070. povećati za 1,7 postotnih bodova, što je iznadprosječno povećanje, a treba uzeti u obzir da je sadašnja razina potrošnje u tom području već među najvišima u EU-u. Činjenica da je organizacijska struktura sustava dugotrajne skrbi fragmentirana i da su nadležnosti trenutno raspoređene na različite administrativne razine predstavlja izazov za određene dimenzije učinkovitosti potrošnje, stoga još nije jasno kakav će biti neto učinak nedavnog prijenosa odgovornosti. Jačanjem upravljanja pridonijelo bi se

ostvarivanju predviđenog povećanja učinkovitosti. Moguće je da postoji prostor za optimizaciju usluga skrbi u cilju povećanja troškovne učinkovitosti sustava dugotrajne skrbi.

- (11) Sastav i učinkovitost javne potrošnje mogu se poboljšati kako bi se stvorio prostor za više javnih ulaganja. Udio ukupnih rashoda u BDP-u Belgije i dalje je među najvišima u europodručju unatoč nedavnom smanjenju. Zbog visoke razine javnih rashoda može se zaključiti da ima prostora za fiskalnu prilagodbu koja će se u većoj mjeri temeljiti na rashodima. S obzirom na visoku razinu javnih rashoda, ishod određenih politika i kvaliteta određenih javnih usluga otvaraju pitanje troškovne učinkovitosti. Na temelju analize rashoda i evaluacija politika Belgija može bolje odrediti prioritete i povećati učinkovitost javnih rashoda. Analize rashoda mogle bi se iskoristiti i za ocjenu učinkovitosti neizravne javne potpore istraživanjima i razvoju u poslovnom sektoru, koja je kao postotak BDP-a jedna od najviših u Europskoj uniji i prošle se godine nastavila povećavati. Federalne i regionalne vlasti nedavno su iskazale interes za uključivanje analize rashoda u svoje proračunske mehanizme.
- (12) Usklađivanje proračuna među tijelima trenutačno nije dovoljno fleksibilno da bi se stvorio prostor za javna ulaganja u velike projekte. U državi članici s federalnim uređenjem kao što je Belgija, u kojoj je velik dio ovlasti u pogledu potrošnje prenesen na podnacionalne vlasti, neophodno je djelotvorno usklađivanje proračuna. Unatoč sporazumu o suradnji potpisanom 2013. i dalje nema službenog dogovora o godišnjim ciljevima na svim razinama vlasti, što otežava usklađivanje proračuna. Za razliku od prakse u okviru prethodnih programa stabilnosti kada je Odbor za usklađivanje „primao na znanje” fiskalnu putanju, sve razine vlasti odobrile su opću fiskalnu putanju predstavljenu u Programu stabilnosti za 2018. i poduprle ostvarivanje fiskalnih ciljeva do 2020. za sve razine vlasti. Iako je to odobrenje pridonijelo vjerodostojnosti opće putanje, službeni dogovor o godišnjim fiskalnim ciljevima na pojedinoj razini vlasti ne postoji. Zbog nepostojanja dogovora o ciljevima na pojedinim razinama vlasti održivost napretka prema ostvarenju srednjoročnog proračunskog cilja mogla bi biti ugrožena. Nadalje, takve okolnosti odjelu za zaduživanje javnog sektora Visokog financijskog vijeća onemogućuju učinkovito praćenje usklađenosti s tim ciljevima. Program stabilnosti za 2019. sadržavao je samo indikativne opće proračunske ciljeve i međuciljeve jer su 26. svibnja 2019. održani izbori na federalnoj razini te na razini regija i zajednica.
- (13) Zbog nedavnog gospodarskog rasta došlo je do povećanja broja radnih mjesta, a zaposlenost je na najvišoj razini u posljednjih deset godina. Međutim, stopa prijelaza iz neaktivnosti ili nezaposlenosti u zaposlenost i dalje je niska te Belgija nije na putu da ostvari svoj cilj iz strategije Europa 2020., odnosno stopu zaposlenosti od 73,2 %. I dalje su prisutne velike regionalne razlike na tržištu rada. Nezaposlenost mladih u Bruxellesu znatno je iznad prosjeka Unije. Stopa sudjelovanja na tržištu rada niska je za niskokvalificirane radnike, osobe migrantskog podrijetla, starije radnike i osobe s invaliditetom, što upućuje na to da strukturni čimbenici i čimbenici specifični za pojedine skupine otežavaju uključivanje na tržište rada, dok postojeće mjere aktivacije nisu jednako učinkovite za sve skupine stanovništva. Stopa zaposlenosti starijih radnika (55–64 godine) i dalje je ispod prosjeka EU-a, a razlika u odnosu na prosjek Unije i dalje se povećava za osobe starije od 60 godina. Osobe migrantskog podrijetla, a posebno žene, i dalje se suočavaju s problemima veće stope nezaposlenosti, niže stope aktivnosti, većeg siromaštva zaposlenih i prekvalificiranosti. Iako su poduzete određene mjere za potporu integraciji novopristiglih migranata i borbu protiv diskriminacije, još uvijek ne postoji usklađen pristup pri uklanjanju poteškoća s

kojima se susreću osobe migrantskog podrijetla. U okviru reforme tržišta rada, takozvanog „dogovora o radnim mjestima”, provedene su mjere kako bi se odgovorilo na slabo sudjelovanje na tržištu rada, ali njihov učinak tek treba ocijeniti.

- (14) I dalje su prisutni mnogi financijski čimbenici koji odvraćaju od zapošljavanja. Iako je zbog preusmjeravanja poreza smanjen, porezni klin za rad i dalje je u prosjeku visok za sve osobe koje ostvaruju dohodak, osim za osobe s vrlo niskim primanjima (pedeset posto prosječne plaće). Belgija je i dalje jedina država članica u kojoj naknade za nezaposlenost nisu vremenski ograničene, iako se postupno smanjuju. Za korisnike sustava naknada za bolovanje i invaliditet te primatelje drugog dohotka na snazi su financijske mjere koje odvraćaju od zapošljavanja u punom radnom vremenu. Konkretno, samohrani roditelji (i u manjoj mjeri parovi s djecom) suočavaju se s ograničenim financijskim poticajima za zapošljavanje (u punom radnom vremenu) zbog kombinacije troškova i gubitka naknada. Osim toga, zbog podjele odgovornosti za socijalnu zaštitu između federalne, regionalne i lokalne razine može doći do poteškoća u koordinaciji. Sustavom socijalne sigurnosti nisu obuhvaćene sve osobe u radnom odnosu, pa neki radnici nemaju socijalnu zaštitu.
- (15) Pogoršanje rezultata u obrazovanju i postojanje znatnih razlika u obrazovnom sustavu i dalje su zabrinjavajući. Postotak mladih osoba koje ne vladaju osnovnim vještinama mogao bi se smanjiti, posebno u francuskoj zajednici, u kojoj je taj udio iznad prosjeka OECD-a. Na ishode obrazovanja znatno utječu socioekonomsko i migrantsko podrijetlo. Nastavnicima je potrebna veća potpora kako bi se nosili s raznolikošću te i dalje postoji potreba za prilagodbom programa trajnog stručnog usavršavanja. Potrebno je pojačati reforme za poboljšanje obrazovnih ishoda i uklanjanje razlika kako bi se potaknuo održiv i uključiv rast utemeljen na znanju te socijalna uključenost. Napreduje provedba „pakta za izvrsnost”, glavne reforme školstva Francuske zajednice kojom se nastoje poboljšati osnovne vještine, učinkovitost i upravljanje te smanjiti nejednakosti. Donesene su odluke o organizaciji rada učitelja, zajedničkom temeljnom školskom kurikulumu, statusu školskih ravnatelja i jačanju znanja francuskog među novopridošlim učenicima koje će se primjenjivati od rujna 2020. Flamanska zajednica od školske godine 2019./2020. provodi određene reforme srednjoškolskog obrazovanja, no rano razvrstavanje učenika i dalje izaziva zabrinutost. Učinak tih reformi i mjera ovisit će i o njihovoj učinkovitoj provedbi i praćenju. Federalni parlament smanjio je dob za početak obveznog obrazovanja sa šest na pet godina. S obzirom na to da su rashodi za obrazovanje već sada visoki, trebat će se provesti reforme s većim naglaskom na povećanje učinkovitosti i djelotvornosti sustava te njegove sposobnosti pružanja kompetencija koje su usmjerene na budućnost i relevantne za tržište rada.
- (16) Neusklađenost vještina s potrebama tržišta rada i niska razina mobilnosti pri zapošljavanju otežavaju rast zaposlenosti i produktivnosti. Unatoč nizu mjera koje su na regionalnoj i federalnoj razini poduzete radi rješavanja problema nedostatka vještina i povećanja aktivacije, među ostalim u okviru dogovora o radnim mjestima, nedostatak radne snage prisutan je u nekoliko sektora, a posebno u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija, građevinarstva i zdravstva. Rast građevinskog sektora koči nedostatak vještina i manjak radne snage. U nekim sektorima postoji velika potreba za stjecanjem novih vještina i usavršavanjem radne snage. Niska je i razina sudjelovanja odraslih u obrazovanju i osposobljavanju te mobilnosti pri zapošljavanju. Loše poznavanje jezika velika je prepreka, posebno u Bruxellesu, gdje je za oko 50 % raspoloživih radnih mjesta potrebno poznavati francuski i nizozemski, u skladu s Nacionalnim programom reformi. Udio

stanovništva sa završenim visokim obrazovanjem velik je, ali nedovoljan broj osoba posjeduje diplomu iz područja znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM). Belgija je 2016. zauzela tek 26. mjesto u EU-u kad je riječ o broju visokoobrazovanih osoba iz područja STEM-a, a stopa novoupisanih u povezanim područjima visokog obrazovanja niska je, što se posebno odnosi na žene. Vidljiv je napredak u ukupnoj provedbi Akcijskog plana za znanost, tehnologiju, inženjerstvo i matematiku za razdoblje 2012.–2020. u Flandriji, ali broj osoba sa završenim srednjoškolskim tehničkim i strukovnim obrazovanjem iz tih područja stagnira od 2010. Francuska zajednica nema stratešku politiku za područje STEM-a i tek treba provesti svoj nedavno donesen plan „Strategije za digitalno obrazovanje” za škole. Manjak stručnjaka sa znanjem o poduzetništvu u području STEM-a koči razvoj novoosnovanih poduzeća. Opća je razina digitalnih vještina dobra, ali se ne poboljšava. U nacionalnom programu reformi ističe se dogovor između Flandrije i Valonije u cilju poboljšanja međuregionalne mobilnosti radne snage.

- (17) Istraživanja i razvoj koncentrirani su u nekoliko sektora, a inovacije se nedostatno šire na ostatak gospodarstva, što u konačnici negativno utječe na rast produktivnosti. Čini se da je razina istraživanja financiranih javnim sredstvima ispod prosjeka Unije u svim regijama i zajednicama osim Flandrije. Kad je riječ o istraživanjima, razvoju i inovacijama, također postoje regionalne i podregionalne razlike. U Nacionalnom paktu za strateška ulaganja utvrđeno je da je jačanje digitalizacije perspektivno sredstvo za povećanje produktivnosti i inovacijskog kapaciteta u Belgiji. Za to su potrebna ulaganja u digitalnu infrastrukturu, uključujući poduzimanje djelotvornih mjera za uspješno uvođenje 5G mreža, zatim ljudski kapital i poduzetnički duh te ubrzano uvođenje digitalne tehnologije, posebno u onim poduzećima koja su dosad zaostajala.
- (18) Zbog godina niskih javnih ulaganja pogoršava se kvaliteta cestovne infrastrukture. Istodobno, održavanje velike i guste mreže ne čini se troškovno učinkovitim za regije i lokalne vlasti. Ceste u Belgiji među najzagušenijima su u Uniji. Željeznička infrastruktura gusta je i dobre kvalitete, ali njezino su dovršavanje i nadogradnja i dalje izazov te na nekim mjestima dolazi do zagušenja, što se posebno odnosi na područje oko Bruxellesa i kod pristupa lukama gradova Antwerpen i Zeebrugge. Planirana su znatna ulaganja u prigradsku željezničku infrastrukturu i signalizaciju, ali ona još nisu provedena uglavnom zbog pravila o raspodjeli proračunskih sredstava među regijama. Nadalje, poticaji koji imaju negativan učinak te prepreke tržišnom natjecanju i ulaganjima u usluge domaćeg željezničkog prijevoza putnika i međugradske autobusne usluge ograničavaju ponudu i potražnju alternativnih kolektivnih usluga prijevoza i usluga prijevoza s niskom razinom emisija. Sve veće zagušenje djelomično se može objasniti stalnim povećanjem broja osobnih automobila zbog nenaplaćivanja cestarine, olakšica za službena vozila i niskih ekoloških poreza. Visoki porezi na transakcije povezane s nekretninama i program olakšica za službena vozila negativno utječu na mobilnost. Smanjila se kvaliteta željezničkih usluga, a postoji prostor i za poboljšanje gradskog prijevoza te prijevoza između gradskih i ruralnih područja, i to posebno u Valoniji, gdje pristup mjestima zaposlenja predstavlja znatnu prepreku za osobe koje traže posao. U skladu s Nacionalnim programom reforme u svim se regijama provode važna ulaganja i reforme, dok na federalnoj razini, u suradnji s regijama, napreduje dovršetak mreže prigradskih željeznica oko Bruxellesa. Belgija je donijela zakon o otvaranju domaćih željezničkih usluga, ali je udio putničkog prijevoza koji se obavlja u okviru obveza pružanja javnih usluga na temelju izravnog sklapanja ugovora u Belgiji i dalje vrlo visok; Privatni autobusni prijevoznici ne smiju pružati usluge međugradske autobusne usluge. Propisi o taksijima razlikuju se među lokalnim vlastima. Premda su regije izradile

vlastite planove mobilnosti, složena koordinacija i dalje onemogućuje stvaranje dosljedne vizije mobilnosti unutar Belgije, a možda i u odnosu na pogranične gradove i regije. Postoji prostor za povećanje opsega regulacijskog djelovanja regulatornog tijela za željeznice.

- (19) Znatna ulaganja potrebna su za potporu energetskej tranziciji. Obnova starih zgrada iz razdoblja prije uvođenja energetske standarda pridonijet će ostvarenju ciljeva smanjenja emisija do 2020. i 2030. Razina uvođenja alternativnih goriva prilično je niska. Potrebna su velika ulaganja u proizvodnju električne energije te interkonekcijski kapacitet, skladištenje, pametne mreže i energetske učinkovitost.
- (20) Unatoč naporima vlasti regulatorno i administrativno opterećenje za poduzeća i dalje je veliko te negativno utječe na poduzetništvo. Smanjeno je oporezivanje novoosnovanih i malih poduzeća, ali je i dalje složeno za financijska ulaganja. Belgija je provela reformu prava trgovačkih društava smanjivši broj pravnih oblika društava, omogućivši legalnu elektroničku komunikaciju, smanjivši minimalne kapitalne zahtjeve te, u skladu s Nacionalnim programom reformi, izmijenivši zakon o nesolventnosti, posebno kako bi se uključila slobodna zanimanja. Međutim, unatoč tim naporima postoje velika kašnjenja za građevinske dozvole, registracija imovine je skupa, a sudski postupci dugotrajni. Do poteškoća u upravnom pravosuđu dolazi zbog nedostatka resursa i dugotrajnih postupaka, koji uzrokuju znatna kašnjenja, posebno za građevinske dozvole, ali i postupke javne nabave. Nadalje, usklađivanje klimatske, energetske, digitalne i prometne politike složeno je i nije uvijek učinkovito. Suradnja carinskih tijela i tijela za nadzor tržišta nije dovoljna, što povećava rizik od ulaska nesukladne robe u EU preko belgijskih granica. Procjena učinka mogla bi se bolje integrirati u postupak oblikovanja politika Kvaliteta digitalnih javnih usluga za poduzeća je niska. Nedovoljna digitalizacija pravosudnog sustava i dalje je velika prepreka, posebno kad je riječ o prikupljanju podataka. Dovršetak digitalizacije pravosuđa važan je preduvjet za daljnja poboljšanja kvalitete pravosudnog sustava, kao što su ažuriranje poslovnih procesa i bolje upravljanje ljudskim i financijskim resursima na sudovima.
- (21) Prepreke tržišnom natjecanju i ulaganjima u područja poslovnih usluga koče rast i produktivnost. Stope ulaska novih pružatelja usluga na tržište znatno su niže od prosjeka EU-a, a stope dobiti veće su od prosjeka EU-a. Pokazatelj restriktivnosti Komisije upućuje na to da je belgijski regulatorni okvir za računovođe, porezne savjetnike, arhitekta i posrednike za nekretnine znatno restriktivniji od prosjeka EU-a. Nedavno donesenim zakonom uvedeni su stroži zahtjevi za patentne zastupnike. Državni ured za planiranje procjenjuje da bi se ambicioznim smanjenjem regulatornog opterećenja za pravne, računovodstvene i arhitektonske usluge povećala produktivnost rada. Regulirane naknade javnih bilježnika za transakcije povezane s nekretninama velike su, a visoki su i porezi za registraciju. Regije su neravnomjerno reformirale obrte i zanimanja u području trgovine. U sektoru maloprodaje i dalje postoje operativna ograničenja koja smanjuju njegovu produktivnost i odvraćaju od ulaganja. U sektoru veleprodaje postoji nedovoljna razina tržišnog natjecanja, uglavnom zbog visoke koncentracije i slabe dinamike ulaska na tržište i izlaska s njega. Prema pokazatelju maloprodajnih ograničenja Belgija je šesta najrestriktivnija država članica kad je riječ o operativnom okruženju za trgovce na malo. U Nacionalnom programu reformi navode se nedavno provedene reforme u Bruxellesu kako bi se olakšalo osnivanje maloprodajnih poduzeća. Za tržište telekomunikacijskih usluga karakteristična je visoka razina koncentracije (dodatno naglašena nedavno provedenim preuzimanjima) i slabo tržišno natjecanje. To je vidljivo i iz relativno visokih cijena

fiksnih usluga u odnosu na usporedive zemlje. U području fiksnih mreža maloprodajno tržište obilježeno je geografski određenim duopolom postojećih operatera i operatera kablinskih mreža. Zbog toga bi neki operateri mogli naići na prepreke pri pružanju paketa kombiniranih usluga fiksne i mobilne telefonije. U Nacionalnom programu reformi navodi se da je donesena reforma gospodarskog prava za poboljšanje usklađenosti zakona o tržišnom natjecanju i funkcioniranja belgijskog tijela nadležnog za tržišno natjecanje kojom se povećava učinkovitost postupaka i smanjuje rizik od dodatnog parničenja pred trgovačkim sudom (Cour des Marchés/Marktenhof). Belgijsko tijelo nadležno za tržišno natjecanje raspolaže ograničenim sredstvima u odnosu na tijela nadležna za tržišno natjecanje drugih država članica.

- (22) Izrada programa za korištenje sredstava iz fondova EU-a u razdoblju 2021.–2027. mogla bi pridonijeti uklanjanju nekih nedostataka utvrđenih u preporukama, osobito u područjima iz Priloga D Izvješću za Belgiju⁶. To bi Belgiji omogućilo da na najbolji način iskoristi ta sredstva u određenim sektorima, vodeći računa o regionalnim razlikama.
- (23) Komisija je u okviru Europskog semestra 2019. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Belgije i objavila je u Izvješću za Belgiju za 2019. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2019. i Nacionalni program reformi za 2019. te mjere poduzete nakon preporuka upućenih Belgiji prethodnih godina. Komisija je u obzir uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Belgiji nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije jer je potrebno unaprijediti opće gospodarsko upravljanje u Uniji na način da se s razine Unije pridonosi budućim nacionalnim odlukama.
- (24) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ispitalo Program stabilnosti za 2019. i njegovo je mišljenje⁷ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Belgija u 2019. i 2020. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Osigurati da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda u 2020. ne premaši 1,6 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,6 % BDP-a. Iskoristiti neočekivane prihode za brže smanjenje udjela duga opće države. Nastaviti s reformama za osiguravanje fiskalne održivosti sustava dugotrajne skrbi i mirovinskog sustava, među ostalim ograničavanjem mogućnosti ranog napuštanja tržišta rada. Poboljšati sastav i učinkovitost javne potrošnje, posebno s pomoću analiza rashoda, te koordinaciju fiskalnih politika svih razina vlasti kako bi se stvorio prostor za javna ulaganja.
2. Ukinuti mjere odvratanja od rada te povećati učinkovitost aktivnih politika tržišta rada, posebno za niskokvalificirane radnike, starije osobe i osobe migrantskog podrijetla. Poboljšati rezultate i uključivost sustava obrazovanja i osposobljavanja te riješiti problem neusklađenosti vještina s potrebama tržišta rada.
3. Usmjeriti investicijsku politiku na održivi promet, uključujući nadogradnju željezničke infrastrukture, zatim prelazak na niskougljično gospodarstvo i energetske tranzicije te istraživanja i inovacije, posebno u području digitalizacije, i to vodeći računa o regionalnim razlikama. Suočiti se sa sve većim izazovima u području mobilnosti, i to jačanjem poticaja te uklanjanjem prepreka povećanju ponude i potražnje kolektivnog prijevoza i prijevoza s niskom razinom emisija.

⁶ SWD(2019) 1000 final.

⁷ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

4. Smanjiti regulatorno i administrativno opterećenje radi poticanja poduzetništva i uklanjanja prepreka tržišnom natjecanju u sektoru usluga, osobito u području telekomunikacijskih, maloprodajnih i profesionalnih usluga.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*